

Nicaragua: Nicaraguanske myndigheters svartelister over opposisjonelle

- Hva er en svarteliste?
- Kan en person reise ut via offisielle grenseoverganger, dersom vedkommende står på en svarteliste?

Om kildegrunnet

Denne responsen baserer seg på skriftlige kilder som blant andre menneskerettighetsrapporten fra IACHR (Inter-American Commission on Human Rights, som er en del av Organisasjonen av amerikanske stater - OAS), menneskerettighetsorganisasjonen Comision Interamericana de Derechos Humanos (CIDH) og det svenske Migrationsverkets rapport fra 2019, i tillegg til andre kilder. Landinfo har også konsultert en rekke muntlige kilder.

De såkalte svartelistene i Nicaragua er et kjent fenomen, men de muntlige kildene Landinfo har kontaktet vet lite om hvordan listene brukes i praksis. Landinfo har likevel valgt å ta med kildenes vurderinger av listenes eksistens siden vi mener disse kildene, basert på sin kunnskap om landet, har gode forutsetninger for å uttale seg. Kildene regnes som svært pålitelige.

Deler av responsen er en oppdatering av Landinfos respons av 11. mars 2019: Utreise og opphold i utlandet.

Hva er en svarteliste?

Flere kilder referer til såkalte svartelister (IACHR 2019; Hernandez 2018; Migrationsverket 2019). Dette er lister over personer som myndighetene anser for å være i opposisjon til regimet. Personer som er oppført på en liste, frykter å bli arrestert av president Daniel Ortigas sikkerhetsstyrker (Hernandez 2018).

Landinfo har fått forståelsen av at svartelistene i Nicaragua fortsatt er i funksjon. Tiziano Breda fra tenketanken International Crisis Group (ICG) opplyser at

myndighetene i Nicaragua per januar 2021 fortsatt er godt orientert om hvem som deltok i de store protestene mot myndighetene i 2018, og hvem som også fortsatt utøver kritisk politisk aktivitet (Breda, meldingsutveksling januar 2021). En representant for FNs Høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) uttalte i september 2020 at det er grunn til å tro at svartelistene fortsatt er i funksjon, og at CPCs lister (se neste avsnitt) brukes til å kontrollere befolkningen (OHCHR, konferanse september 2020).

CPC og politiet er ansvarlige for listene

Det eksisterer såkalte lokale sandinistkomiteer i nabolagene i Nicaragua, under navnet Consejos de Poder Ciudadano (CPC – «borgerkorps»).

Dette er nabolagsråd i regi av Daniel Ortegas regime. Rådene ble dannet ved et presidentdekret i 2007. Formålet med rådene var at folk skulle organisere seg og selv ta aktiv og direkte del i nasjonens utvikling og støtte presidentens planer og politikk (IRB 2013). Ifølge Freedom House (som gjengitt i IRB 2013) ble CPC-ene opprettet for å skape en direkte forbindelse mellom presidenten og den enkelte borger. CPC-er fungerer både i nabolagene, i regionene, i fylkene og i autonome områder, og også på nasjonalt nivå. Rådene kan ha opptil 150 medlemmer hver, og 16 av medlemmene blir valgt til å ha egne ansvarsområder for en to-års periode.

CPC samarbeider med politiet og holder oversikt over befolkningen og hvem som er i opposisjon til regimet. Den nicaraguanske menneskerettighetsorganisasjonen Comision Interamericana de Derechos Humanos (CIDH) viser til at den nicaraguanske staten har skapt et system for overvåking og forfølgelse gjennom CPC, politiet og militæret. CIDH opplyser at disse har lister med navn på personer som har deltatt i demonstrasjoner, som på en eller annen måte har støttet opposisjonen, eller som i tillegg har vært involvert i kriminell aktivitet en eller annen gang. Dette er med på å legitimere at myndighetene er på jakt etter dem. CIDH viser til at politiet har lister fra CPC over personer i hvert område, og at politiet og CPC driver en konstant overvåking (CIDH 2019, s. 59).

En forsker ved UiO (forsker B, telefonsamtale februar 2019) sier at det er et press på befolkningen for å få dem til å melde seg inn i CPC-er, som indirekte er en del av myndighetsapparatet. Personer som er en del av rådene, er lojale mot myndighetene. Systemet brukes aktivt til å sanksjonere mot dem som ikke tilhører et råd, ved å nekte dem tilgang til eventuelle bistandsgoder, i den grad det blir gitt. Myndighetene bruker CPC-er til å holde kontroll over befolkningen.

Den internasjonale menneskerettighetsorganisasjonen IACHR (Inter-American Commission on Human Rights) opplyser i sin årsrapport for 2018 at de mottok informasjon om hundretalls fengslinger og voldelig adferd fra politiet og

paramilitæres side. Ifølge IACHR utførte politiet i stor grad sine oppgaver basert på CPC-enes etterretningsarbeid, som besto av lister over personer som drev opposisjonell virksomhet (IACHR 2019).

Kort om utreiseforholdene i landet

Utreisekontrollen fra Nicaragua er svært grundig, det har den vært i mange år. Personer som reiser ut av landet må vise legitimasjon. Dette gjelder både på flyplassen og ved de andre offisielle grenseovergangene. På flyplassen i hovedstaden Managua er det elektronisk kontroll av pass og ID-kort.

Nicaraguanske borgere som reiser til nabolandene Guatemala, Honduras og El Salvador, kan reise med ID-kort. Til øvrige land kreves pass (representant for en organisasjon i Norge, telefonsamtale februar 2019).

Nicaraguanske borgere som skal reise til Costa Rica, som er det landet borgere av Nicaragua først og fremst reiser til, må ha både pass og visum. Visum søkes ved den costaricanske ambassaden i Managua. I praksis krysser veldig mange nicaraguanske borgere grensen utenom de offisielle grenseovergangene, og reiser dermed til Costa Rica uten offisielle dokumenter (forsker A i Mellom-Amerika, e-post februar 2019).

Hvordan fungerer svartelistene? Er det mulig å forlate Nicaragua hvis man står på en slik liste?

Landinfo har funnet lite konkret informasjon om hvorvidt det er mulig å forlate Nicaragua via offisielle grenseoverganger hvis man står på en svarteliste. Det synes ikke å være noe klart svar. Kildene Landinfo har vært i kontakt med, er alle kjent med svartelistenes eksistens, men ingen har detaljerte opplysninger om det er slik at enhver som står på CPC-enes svarteliste vil bli stoppet hvis de forsøker å reise ut via offisielle grenseoverganger. Kildene gir noe ulike vurderinger av forholdet.

Landinfos søsterorganisasjon i Sverige, Migrationsverket, opplyser det samme i sin rapport fra 2019. Det er uklarhet omkring listenes fysiske eksistens, og om de er digitale eller ikke (Migrationsverket 2019, s. 33).

Ifølge en artikkel fra Miami Herald (Hernandez 2018) er det mange fra Nicaragua som reiser til Costa Rica. Siden mange står på myndighetenes svartelister, krysser de grensen utenom de offisielle grenseovergangene, fordi de er redde for å bli stoppet av myndighetene.

Tiziano Breda i ICG kjenner til at personer som har stått på en svarteliste, har betalt menneskesmuglere for å unngå offisielle grensepasseringer og på den måten komme seg til Costa Rica via uoffisielle grenseoverganger. Breda tolker dette slik at det er vanskelig å forlate landet via offisielle grenseoverganger for personer som står på en svarteliste. Han presiserer imidlertid at de tilfellene han har hørt om, hvor personer betalte for å unngå offisielle grenseoverganger, relaterer seg til situasjonen i 2018 og 2019. Han vet ikke hvordan dette fungerer i dag (Breda, meldingsutveksling januar 2021).

En internasjonal menneskerettighetsorganisasjon (telefonsamtale, februar 2021) opplyser at heller ikke de vet mye om hvordan personer kommer seg ut av landet, men opplyser at de har forstått det slik at mange krysser grensen ved uoffisielle grenseoverganger. Organisasjonen mener likevel at enkelte som står på en svarteliste, kan ha kommet seg ut via offisielle grenseoverganger. Noen tar bare sjansen og forsøker å komme seg ut av landet. Organisasjonen vet ikke om personene som reiser ut, betaler seg ut via offisielle grensepasseringer.

Representanten for en norsk organisasjon (telefonsamtale, februar 2019) mener at myndighetene i Nicaragua neppe setter opposisjonelle på en liste over personer som ikke får reise ut av landet. Kilden kjenner selv til personer som har vært i opposisjon til myndighetene, som har reist ut av landet, og mener at det i utgangspunktet ikke er vanskelig å forlate landet hvis en person ønsker det. Kilden har ikke hørt om at personer blir stoppet på flyplassen, og opplyser at selv om personer har deltatt i demonstrasjoner og er i opposisjon til regimet, har de ikke vanskeligheter med å reise ut av landet, gitt at de har dokumenter. De har også mulighet til å krysse grensen på et uoffisielt sted, og dermed unngå kontroll.

Landinfos sluttcommentar

Landinfos kilder er alle kjent med at mange forlater Nicaragua via uoffisielle grenseoverganger. Det kan være ulike grunner til at de gjør dette, men det synes som om en av årsakene er personer som befinner seg på en svarteliste, kan komme seg ut av landet uten å bli stoppet. Det synes imidlertid også å være personer som har drevet opposisjonell virksomhet i en eller annen form, og som eventuelt står på myndighetenes svartelister, som forlater landet på ordinær måte, via offisiell grensekontroll.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

CIDH, dvs. Comisión Interamericana de Derechos Humanos (2019, 8. september). *Migración forzada de personas Nicaragüenses a Costa Rica*. Washington, DC: CIDH. Tilgjengelig fra <https://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/MigracionForzada-Nicaragua-CostaRica.pdf> [lastet ned 4. mars 2021]

Hernandez, L. A. (2018, 1. august). Fleeing persecution, Nicaraguans flee to Costa Rica, putting pressure on the border. *Miami Herald*. Tilgjengelig fra <https://www.miamiherald.com/news/nation-world/world/americas/article215911855.html> [lastet ned 15. mars 2021]

IACHR, dvs. Inter-American Commission on Human Rights (2019, 21. mars). *Annual Report 2018. CHAPTER IV. B NICARAGUA*. Washington, DC: IACHR. Tilgjengelig fra <http://www.oas.org/en/iachr/docs/annual/2018/docs/IA2018cap.4B.NI-en.pdf> [lastet ned 2. mars 2021]

IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 8. mai). *Nicaragua: Citizen power councils (Consejos de Poder Ciudadano – CPCs), including structure, objectives and how they work; whether CPCs play a political role; treatment of CPC members by the authorities and society (2007-2010)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/534ce41a4.html> [lastet ned 15. mars 2021]

Migrationsverket, (2019, 23. april). *Nicaragua – protester, repression och riskprofiler*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43082> [lastet ned 16. mars 2021]

Muntlige kilder

Breda, T. Meldingsutveksling 22. januar 2021.

Breda er medarbeider i den internasjonale tenketanken International Crisis Group og kjenner Nicaragua svært godt.

Forsker A. Norsk forsker i Mellom-Amerika. E-postkorrespondanse 10. januar 2019.

Kilden har jobbet og bodd i Mellom-Amerika i mange år og er godt oppdatert på alle land i Mellom-Amerika.

Forsker B. Forsker ved Universitetet i Oslo. Telefonsamtale 20. februar 2019.

Kilden jobber til daglig med Latin-Amerikastudier.

Internasjonal menneskerettighetsorganisasjon. Telefonsamtale 4. februar 2021.

Organisasjonen har kontor i Mexico City og følger menneskerettighetssituasjonen i Nicaragua tett.

OHCHR. Representant for Høykommissæren for menneskerettigheter. Konferanse 30. september 2020.

Representant for en norsk organisasjon i Oslo. Telefonsamtale 21. februar 2019.

Kilden har jobbet i Mellom-Amerika i flere perioder og har i mange år jobbet med Nicaragua i en organisasjon i Norge.

© Landinfo 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.